

inspiratorul Festival la care au fost, timp de şaisprezece zile şi nopţi, invitaţi.

Alfred HOFFMAN

„Orfeul de Aur” la a XIII-a ediție

Între 3 şi 6 iunie s-a desfăşurat, la Slanciev Briag în Bulgaria, cea de a optsprezecea ediție a festivalului-concurs de muzică pop „Orfeul de aur”.

Inițiat în 1956, cu cîteva întreruperi în primii ani, acest festival reluat an de an la început de vară în frumoasa stațiune balneară de pe litoralul Mării Negre, a creat o apreciată tradiție în domeniul promovării cîntecului bulgar de muzică ușoară şi a afirmării unor interpreți din țară şi de peste hotare.

Participarea din ce în ce mai numeroasă şi de un nivel tot mai ridicat a compozitorilor şi interpreților naționali şi străini a asigurat „Orfeului de aur” un renume pe deplin meritat, constituind nu doar un prilej de lansare pentru creatori şi interpreți deopotrivă, ci şi o binevenită verificare periodică a orientărilor, aspirațiilor, mijloacelor de realizare a unor cîntece îndrăgite peste tot. Transmisia radiofonică şi televizată a concertelor festivalului a înlesnit o largă difuzare în primul rînd a muzicii pop şi a interpreților din Bulgaria, care au dobîndit în mai puţin de un sfert de secol un renume pe deplin meritat în Uniunea Sovietică, R.D.G., Cehoslovacia, Ungaria, Algeria şi Finlanda, ca şi la noi de altfel, unde muzica ușoară bulgară şi tîlmăcitorii ei au fost îndrăgiți de ascultători.

Festivalul de la Slanciev Briag a fost creat în scopul de a le înlesni compozitorilor şi cîntăreților de gen lansarea dincolo de hotarele țării proprii. Scopul a fost atins, odată ce numărul cîntăreților din alte țări şi continente este de la un an la altul tot mai mare iar muzica ușoară bulgară e cunoscută şi cultivată pretutindeni, fiind o dovadă a întregii culturi socialiste din țara vecină şi prietenă, al cărei popor este atît de bogat în înzestrări artistice.

Pentru seriozitatea şi nivelul concertelor festivalului, „Orfeului de aur” i s-a conferit în urmă cu doi ani premiul „Oscar” al Organizației internaționale a festivalurilor de muzică ușoară (FIDOF) pentru „cel mai bine organizat festival din punct de vedere profesional”.

Această excelentă organizare se manifestă prin ținuta artistică a concertelor, prin calitatea muzicii prezentate şi a interpreților ei bulgari, prin calitățile deosebite ale concurenților din alte țări, prin seriozitatea şi imparțialitatea juriului internațional, ale cărui sentințe au satisfăcut de fiecare dată auditorii şi presa deopotrivă. Criticii şi ziariștii care au participat la recenta ediție au apreciat năzuința organizatorilor de a asigura manifestării o desfășurare alertă, indispensabilă unei bune judecări a cîntecelor şi interpreților, de a înlocui rutina prin măsuri menite a conferi concertelor ineditul şi elementul surpriză atît de utile oricărui festival. Aşadar, tradiției dobîndite i se adaugă mereu noutatea ca-

pabilă să mențină treaz interesul atît al concurenților — creatori şi interpreți, — cit şi al auditorilor.

Noutatea o constituie şi faptul că generației compozitorilor cunoscuți ai Bulgariei se adaugă mai tinerii creatori de muzică pop, care concurează cu succes în strînsa competiție anuală, aducînd adieri proaspete în muzica aceasta a celor mulți. Un juriu național a examinat 67 piese prezentate în concurs, din care într-o primă etapă au fost reținute 24, ca la ultima etapă să fie alese 12 spre a figura pe scena festivalului şi a fi supuse sentinței definitive a juriului. Juriul asistă şi la interpretarea de către cîntăreți de peste hotare a cîntecelor de compozitori bulgari, mijloc dintre cele mai firești de difuzare largă a muzicii pop naționale în lumea întreagă. O difuzare demonstrată de bogata participare la festival a reprezentanților studiourilor de televiziune şi case de discuri de pe întreg globul. S-a constituit de altfel o colaborare mutuală a „Orfeului de aur” şi cu festivaluri de profil similar din S. U. A., Italia şi alte țări.

La actuala ediție, cele 12 melodii de compozitori bulgari au vădit o gamă largă de preocupări tematice şi stilistice, ilustrînd aspirația compozitorilor şi textierilor spre calitate. De la cîntecele lui Ogniah Georgiev şi Zornîța Popova din prima seară, la cele de Hristo Kivacev şi Angel Zaberski din ultima seară, cu texte variate, aranjamente adaptate respirației lirice sau structurii mai ritmate a pieselor, şi interpreți ca Lili Ivanova, Margarita Hranova, Vasil Naidenov şi Georgi Stancev, sau grupurile vocale „Tonika” şi „Surtzite”, am asistat la o convingătoare paradă a muzicii pop din Bulgaria. Ea a fost completată prin concurenții din optsprezece țări străine, între care şi din Vietnam, Malta, Cuba şi Mexic. Concurenta noastră, Angela Ciochină, s-a prezentat cu frumoase calități vocale şi scenice, fără ca experiența ei să atingă nivelul experienței unor interpreți ca Paul Stevens (Anglia), Eini (Finlanda), Joe Bourne (Olanda).

Sentința finală a juriului a demonstrat o absolută obiectivitate în atribuirea premiilor pentru interpreți. Ele au revenit cîntăreței Nelli Rangelova din Bulgaria („Orfeul de aur”), posesoare a unei voci cu timbru deosebit de plăcut, emisie cultivată, tîlmăcirea plină de sensibilitate; lui Joe Bourne din Olanda („Orfeul de argint”), care îmbină catifelarea vocii cu experiența unui showman atrăgător; cîntăreței Margarita Hranova din Bulgaria („Orfeul de bronz”), o interpretă de o remarcabilă inteligență, stăpînă pe tehnica vocală avansată.

La capitolul celor mai buni interpreți de cîntece ale compozitorilor bulgari, medalia de aur a fost atribuită lui Rezső Soltesz (R. P. U.), medalia de argint a cîştigat-o Yanina Miştuyakaite (U. R. S. S.), iar medalia de bronz i-a revenit lui Renato (Malta).

S-au acordat şi premii speciale pentru contribuție creatoare la dezvoltarea muzicii pop în Bulgaria (lui Peter Stupel); pentru stilul individual de interpretare, Margaritha Hranova (Bulgaria); un premiu al oraşului Burgas lui Nguyen Tha Hoa (Vietnam); pentru cea mai bună interpretare a unui cîntec politic, un premiu a fost acordat de UTC bulgar lui Miguel Chavez (Cuba); premiul ziariștilor

bulgari și străini, cântăreței bulgare Margarita Hranova; premiul Televiziunii bulgare, lui Yannis Vasilis (Grecia); premiul societății de transporturi aeriene Balkan, lui Atilla Atasoy (Turcia); premiul „Almanahul mării” din Burgas pentru cel mai poetic text, lui Damian Damianov (Bulgaria); premiul publicului, pentru cel mai bun cîntec pop, compozitorului bulgar Nayden Andreev, iar magazinul de mode „Lada” a oferit premii speciale pentru cele mai bune costume și prezențe scenice reprezentanților Turciei, Olandei, Ungariei, Bulgariei, RDG și Finlandei. Juriul național a conferit statueta „Orfeul de aur” piesei *O minune* de Ben Zion Eliezer, premiul „Orfeul de argint” cîntecului *Tubire trecătoare* de Assen Gargov. Premiul Comsomolului a fost cucerit de compozitorul Angel Zaberski, cu cîntecul patriotic *Să-mi cînti, mamă*. Cîte un premiu s-a atribuit lui Osmundo Kaluado (Cuba), pentru cel mai bun aranjament orchestral, și lui Eftim Eftimov (Bulgaria), pentru cel mai bun text.

Ca în fiecare an din ultimii zece, la care am participat ca reprezentant al României în juriul internațional, festivalul de la Slancievs Briag s-a desfășurat într-o atmosferă de competiție loială și de sărbătoare a muzicii ușoare, atmosferă la care au contribuit recitalurile invitaților străini Roy Orbison (S.U.A.), orchestra radio din Leipzig, cu solista Dagmar Frederik și grupul vocal GM (RDG), Matia Bazar (Italia) și Alla Pugaciova (U.R.S.S.).

Mișu IANCU

Muzica pe meridianele globului

(Începînd cu acest număr, revista noastră deschide o rubrică menită să ofere cititorilor informații de pretutindeni, în planul creației și interpretării muzicale, culese din cotidienele străine. Așadar, o poartă deschisă comunicării, spre cunoaștere, spre înțelegere, o poartă a lărgirii dialogului între muzica românească și muzica altor meridiane.)

● Filarmonica din BERLINUL OCCIDENTAL a numărat, cu puțin timp în urmă, o sută de ani de activitate, sărbătoare marcată de o suită de prestigioase manifestări. Publicului i-a fost oferită — în cadrul unei cuprinzătoare expoziții organizate în foaierea impozantei clădiri, construite sub conducerea arh. Hans Scharoun — istoria orchestrei în 3 volume, totalizînd peste 1500 pagini (autor: Peter Muck). Face parte din această istorie, primii dirijori, de la sfîrșitul secolului trecut între care Josef Joachim, Hans von Bülow, marele Nikisch despre care Ceikovski spunea că „el nu dirijează ci se dăruie geniului său interior”; apoi o seamă de compozitori care au urcat pe podiul orchestrei ca Brahms, Busoni, Dvorak, Grieg, Hindemith, Ravel, Reger, Strawinski. Face parte, firește și Sergiu Celibidache, aflat la conducerea filarmonicii între anii 1945—1947, urmat de Furtwängler pînă în 1957 cînd bagheta i-a revenit lui Herbert von Karajan. Iată ce scrie reputatul cronicar Stuckenschmidt în FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG despre concertele din 30 aprilie și 1 mai 1982 dirijate de Karajan (în program: Mozart — simfonia „Jupiter” și „Eroica” de

Beethoven): „Mozart nu poate fi cîntat, din punct de vedere tehnic, mai bine decît așa, dar el poate fi cîntat și cu totul altfel decît o face Karajan...” și „în ultimii ani Karajan a învățat să trăiască marele patos pentru care publicul l-a răsplătit cu interminabile aplauze și ovații” (aceasta despre viziunea sa asupra opusului beethovenian).

● La LONDRA, după trei decenii de absență, din nou Vladimir Horowitz. Evenimentul este comentat pe larg în cîteva cotidiene europene. Gerhard R. Koch semnează cronică în FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, din care aflăm că este vorba de un concert „în beneficiu pentru opera Covent Garden, care trece prin grave probleme financiare”. „Virtuozul secolului” cum îl numește cronicarul, în care „se împletesc culmi ale performanței pianistice cu o supremă sublimare dar și cu o înclinație spre show, este cunoscut mai cu seamă dintr-o bogată discografie. Pe viu, a putut fi ascultat ceva mai rar, între anii 1953—1965 și 1969—1973 lipsind aproape integral din viața concertistică internațională. Dar iată-l revenind în Europa, în orașul pe care-l numește „metropola muzicii, cu cea mai variată paletă artistică și cu publicul cel mai cunoscător, pretențios, critic dar și capabil de culmi de entuziasm”. Spicuim din comentariul cronicarului german: „aristul a cîntat magistral sonatele de Scarlatti”; *Marea poloneză-fantezie* de Chopin în viziunea Horowitz a convins mai puțin decît interpretarea datorată lui Pollini, prezent și el în primăvara acestui an la Londra, care a avut „mai multă concentrare, o linie mai pregnantă”. Despre același concert, Jacques Lonchampt în LE MONDE: „Sonatele de Scarlatti — primă, strălucitoare, într-un tempo ultrarapid, a doua — suplă ca o felină, a patra — o ambarcațiune pentru Cythera, a cincea — polifonie sau zine de cristal suspendîndu-și sonoritățile în văzduh”. Și acesta consideră mai puțin fericită interpretarea *Polonezei-fantezie* de Chopin, prețuind însă „prezența geniului lui Horowitz” în *Balada în sol minor*.

● Teatrul Muzical de la PARIS (Châtelet) a devenit, scrie Lonchampt tot în LE MONDE, „un element esențial în peisajul artistic parizian” și anunță, pentru stagiunea viitoare o paletă de manifestări la fel de interesante ca și în ultimele două stagioni de cînd este condus de Jean Albert Cartier. Se vor monta între altele operele *Medeea* de Bob Wilson pe muzică de G. Bryars (regia: Alfredo Arias), *Indiile galante* de Rameau cu ocazia tricentenarului acestuia (regia: Pizzi, un regizor italian de mare circulație la ora actuală) apoi se vor „importa” din alte orașe, spectacole montate anterior și care s-au bucurat de mare succes, ca de pildă *Flautul fermecat* de la Nancy (regia: Andrei Șerban), *Salomeea* de la Toulouse și *Femeia tăcută* de la Lyon. Pe scena acestui teatru vor evolua, în cadrul festivalului de dans de la Paris trupe de balet ca Baletul american, Baletul secolului XX, London Festival Ballet, Baletul din Stuttgart. Tot aici se va desfășura un festival al orchestrelor simfonice; sînt invitate orchestre din Philadelphia, Zürich, Londra, Varșovia etc. Orchestra Colonne din Paris va da 14 concerte și se va continua un ciclu de concerte cu o aderență din ce în ce mai mare la public: „Mari interpreți — tîneri